

Georg Brandes' tale om Venstre og Sønderjylland

Taler

Georg Brandes
Kritiker, litterat og nyansat
professor ved Københavns
Universitet

Omstændigheder

Talen er holdt i forbindelse med folketingsvalget i 1901.

- 1 Intet ligger mig fjernere end den dumme Nationalisme, om hvilken jeg selv først
har brugt ordet *Fædrelanderi*. Jeg skældes endnu jævnlig ud derfor. Det, at vi er
Danske udelukker jo ikke, at vi er Europæere. Danmark ligger som bekendt i
Europa. Men det, at vi er Europæere udelukker jo ikke heller, at vi er Danske. Vi
5 taler ikke europæisk – det er ikke noget Sprog. Vi taler Dansk og føler dansk.

Nationalitetsideen er i vore Dage en misbrugt Idé. Vi se store og smaa Folk gaa
op i det nationale Hovmod og blive snevre og dumme derved. Frankrig er gaaet
aandeligt tilbage, siden det gav den raa Nationalisme Raaderum. Som

- 10 Folkeslagene i Oldtiden troede om sig, at de var Guds eller Gudernes udvalgte
Folk, saaledes kalder Kejser Wilhelm den Dag i Dag i Taler til sine Soldater Gud
for Tysklands gamle Allierede. De to stærkeste magter i vore Dage, Rusland og
England, fører uafbrudt blodige Kampe for at udvide deres nationale Magt.
Gennemsnits-Englænderen tror, det er det fineste at være Englænder, og
15 Gennemsnits-Russeren, at han er bestemt til Verdens Herre.

Saadanne Forhold giver undertiden frihedselskende og oplyste Folk Skræk for
Nationalitetsideen og for nationale Kampe. Men den Idé har to Ansigter: et
brutalt og et ædelt. Der gives som bekendt Tilfælde, hvor Kampen for
20 Nationalitet og for Frihed er Et og det Samme. En saadan Kamp er Polens eller
Finlands, som stræber at hævde sig mod en umaadelig Overmagt. En saadan
Kamp er den, der i Stilhed foregaar i Sønderjylland.

Nationalitetsfølelsen her har ikke det Ringeste at gøre med national

- 25 Indbildskhed, eller Fremmedhad; den er kun Udtryk for den mest berettigede
Selvopholdelsesdrift.

Denne Selvopholdelsesdrift er desværre temmelig svag i det moderne Danmark.
30 Som de Danske i Nordamerika efter faa Slægtsleds Forløb har glemt deres
Modersmaal, medens Franskmænds sammesteds bevarer deres i Aarhundreder,
saaledes er Interessen ofte lunken hos de Danske for deres fraskilte Landsmænds
Skæbne. Men dette er et Svaghedstegn. Stærke Folkeslag som stærke Mennesker
holder fast på Alt, hvad der aandeligt hører dem til; de har en sund og kraftig
35 Selvkærlighed. Maaske er denne Svaghed en Aarsag til at vi politisk er sunkne saa
dybt, er saa magtesløse udadtil og indadtil.

Men et Land, hvor den nationale Selvfølelse ligger lavt, det er som et Holland
uden Diger i stadig Fare for at overskylls og udslettes.

40

Kilde

<https://graenseforeningen.dk>

Kildetype

Dokumentation på online medie

45

Tags

Folketingsvalg, Politisk tale

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/georg-brandes-tale-om-venstre-og-soenderjylland-1901>

50

55

60

65